

EXODUS
oratorium

Kopiëren verboden

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

www.promusicpublishing.nl

Voor Gemengd Koor
BEGELEIDINGSPARTIJ

VOORWOORD ORATORIUM EXODUS

In dit oratorium volgen we in grote lijnen het leven van Mozes, de grote bevrijder van de Israëlieten uit het land van de slavernij.

De Farao in zijn wijsheid meent er goed aan te doen om alle jongetjes van de Israëlieten te laten verdrinken. Het is een heel andere wijsheid, namelijk die van gehoorzaamheid aan God van vier vrouwen, die het leven van Mozes redt. Zo wordt het plan van bevrijding uit het diensthuis in werking zett.

"Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken". Deze woorden van Mozes vormen de rode draad in dit oratorium. Er is heel wat voor nodig geweest om Mozes deze woorden te laten spreken. De dritkop, die een oppasser doodslaagt, moet vluchten. Veertig jaren van bezinning achter de schapen van zijn schoonvader zijn nodig om hem te leren dat niet uit eigen kracht, maar alleen met God aan zijn zij, de weg naar de vrijheid open ligt.

Het volk moet kiezen: In vertrouwen op God de weg naar de vrijheid inslaan, met alle onzekerheid van dien, of terug naar de zekerheid van de slavernij. Iedere keer als de moed hen in de schoenen zakkt, komt God met zijn krachtige uitredding.

Israël moet nog veertig jaren in de woestijn zwerven om te begrijpen wat het betekent om in vrijheid te leven. Dan pas kan het beloofde land in bezit worden genomen. De Tien Woorden geven daarbij de richting aan.

Mozes mag het beloofde land zelf niet in, maar het visioen op de berg Nebo geeft hem een voorproef van de heerlijke toekomst voor het volk in het beloofde land. Wij kijken naar het verleden om een vooruitblik van onze toekomst in een wereld van vrede, recht en overvloed.

Om een muzikale eenheid te bewaren worden de thema's terug in het Oratorium. Veel van de koordelen zijn bevestigend en worden ook korte beschrijvende delen. Deze beschrijvende delen gaan over de verschillende melodieën, die echter steeds zeer verschillend wordt uitgevoerd. Het oratorium vraagt. Deze korte delen zijn te vergelijken met recitatieven in klassieke muziek en beschrijvende gezongen delen zijn er een drietal instrumentale intermezzi en is er een enkele samenzang. De kerntekst "Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken", hoort u in meerdere melodieën in het stuk terugkomen.

Hieronder worden enkele delen uit het Oratorium kort toegelicht.

Deel 1, het stuk begint met een instrumentale inleiding waarin de melodie van het Israëlietische volkslied is verwerkt, de "Hatikwa". Bij ons is deze melodie bekend als "Door de wereld gaat een woord". In deze "Hatikwa" wordt de hoop uitgesproken dat het volk Israël uit de ballingschap bevrijd zal worden, vandaar de keuze voor deze melodie.

Deel 2, "Proloog", waarin verschillende thema's aan u voorgesteld die later in het stuk ook weer zullen worden gebruikt. U hoort in dit deel een klassieke fuga; dit is een stijl waarin alle stemmen achter elkaar inzetten, enigszins te vergelijken met een canon. Verder hoort u dan nog de bekende koraalmelodie van "Door de nacht van vrede en zorgen".

Deel 4, "De Tien Gevoeden", is gecomponeerd in een stijl die in Engeland gebruikt wordt om psalmen te zingen; de teksten worden niet gereciteerd.

Deel 16, "Lied van Mirjam": de Bijbel beschrijft hoe de vrouwen van vreugde begonnen te zingen en te dansen en de tamboerijn te bespelen om dit te vieren. Midden in dit deel wordt u echter opgeschrikt door het orkest dat de aanstormende zee muzikaal uitbeeldt, de zee die de Egyptenaren deed verdrinken en waardoor nu de overwinning kon worden gevierd.

Deel 22: Finale, "Visioen van Mozes", begint met een zeer rustig beschouwend deel, met een langzame versie van een thema dat in het begin van het stuk is geïntroduceerd, waarna geleidelijk het tempo en het volume worden opgevoerd tot het jubelende slot.

Hans de Ruiter/ Johan Bredewout

Oratorium Exodus is geschreven in opdracht van het Christelijk gemengd koor "De Zeeklank"

EXODUS

voor gemengd koor en orkest

Muziek: Johan Bredewout

Tekst: Hans de Ruiter

SATB met begeleiding

Inhoudsopgave

1. Intrada	1
2. Proloog	3
3. Op de Horeb	5
4. Tien woorden van het verbond	16
5. Wijsheid	23
6. Het biezen mandje	29
7. Instrumentaal Intermezzo	33
8. Mozes	38
9. Vlucht	40
10. Veertig jaren	46
11. Bij Farao	52
12. Pesach, sloeg over	54
13. Kiezen	57
14. Rode Zee	64
15. Door een zee	66
16. Lied van Mirjam	68
17. Instrumentaal Intermezzo II	74
18. Mijn barak	79
19. Op de berg bij God	82
20. Pelgrims	86
21. Mozes' einde	94
22. Finale: Visioen van Mozes	95

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

Flute
Oboc
Piano

1. INLEIDING

Muziek: Johan Bredewout

Andante misterioso "Hatikwa" legato e espressivo e misterioso

Fl. Flute
Ob. Oboe
Pno. Piano

Bij afwezigheid fluit en hobo: fluit-en hobo-partij op het orgel, 2 manualen tot maat 15
Bij aanwezigheid harp: sacet

ppp

mp

pp

legato

pp

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

13

misterioso

17

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

B hier altijd orgel, manusaal en de linkerhand; hier speelspeel als harp meespeelt hier de piano facer

mf *play* *p*

22

p

PPK15.1951B

27

C (pauk) (pauk) legato

Indien nodig de hobo en fluitpartij op orgel.
Bij harp: tuct (pauk)

31

legato

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

34

molto rit.....

molto rit.....

PPK15.1951B

SATB
Piano

2. PROLOOG

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Johan Bredewout

Maestoso grandioso (tempo moderato)

Maestoso grandioso (tempo moderato)

f

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

10

A *f* Door een zee van zand en

A *mf* *mf* articulatie simle

© Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1952B

Lezing na 1:

De Heer zei tegen Mozes: "Ga met je volk, dat jij uit Egypte hebt gehaald hier weg en trek naar het land dat ik plechtig beloofd heb aan Abraham, Isaäk en Jacob en aan hun nakomelingen". Toen zei Mozes tegen de Heer: "U hebt me wel opgedragen dit volk te leiden, maar me niet laten weten wie U met mij mee zult sturen. U hebt gezegd dat U vertrouwen in mij hebt maar laat me dan ook weten wat uw plannen zijn". Toen zei de Heer: "Moet Ik zelf meegaan om je gerust te stellen?" Mozes antwoordde: "Als U zelf niet meegaat zullen we van hier niet optrekken".

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

13

ste - nen, trek - ken A-brams kind-ren voort,

16

naar het land van ... blij - de toe -

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

19

- komst gloort.

B *Maestoso grandioso (tempo moderato)*

ff

B *Maestoso grandioso (tempo moderato)*

PPK15.1952B

6

23

26

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

♩ = 130

C *leggiero*

30

deciso **D**

mf (Alt:) In - dien Gij zelf niet mee - gaat, doe ons van hier niet

D

PPK15.1952B

7

34

op - trek - ken. Heer, Heer, Heer, doe ons van hier niet

(Ten:) In - dien Gij zelf niet mee - gaat, doe ons van hier niet

deciso **E**

38

op - trek - ken. Heer, Heer, Heer, doe ons van hier niet

deciso **F**

(Bass:) In - dien Gij zelf niet mee - gaat, doe ons van hier niet

F

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

42

deciso Sopran: In dien Gij zelf niet mee gaat, doe ons van hier niet

op - trek - ken. (Alt:) Heer, Heer, Heer, doe ons van hier niet

op - trek - ken Heer, Heer, Heer, doe ons van hier niet

G

PPK15.1952B

8

46

op - trek - ken. **H** *energico*

op - trek - ken. Doe ons van hier niet op - trek - ken. Doe ons van hier niet op - trek - ken.

op - trek - ken. **H**

51

(S/A:) op - trek - ken.

Doe ons van hier niet op - trek - ken. In - dien Gij zelf niet mee - gaat, doe ons van hier niet op - trek - ken. (Alt:) In -

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

55

In dien Gij zelf niet mee - gaat, doe ons van hier niet op - trek - ken. (Alt:) In -

PPK15.1952B

9

Lezing na 2:

Haastig knielde Mozes neer en boog zich diep en zei: "Als U mij vertrouwt Heer, ga dan met ons mee. Wij zijn een koppig volk, maar vergeef ons onze schuld. Aanvaard ons als uw eigen volk". Toen zei de Heer: "Ik zal een verbond met het volk sluiten. Ik zal wonderen voor hun ogen doen zoals er op aarde nooit gezien zijn, maar volg de geboden die Ik je nu geef".

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

3. OP DE HOREB

SATB
Piano

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Johan Bredewout

Sheet music for "3. OP DE HOREB" featuring SATB voices and piano accompaniment. The score includes lyrics such as "Op de Horeb geeft God u zijn woord", "tien, voor el - vin - ger één.", "Re gels om - met Hem te le - ven,", and "staan ge - bei - teld in de steen." The tempo is marked with a quarter note equal to 72 (♩=72) and includes dynamics like *orgel* and *org+koor*. Copyright information: ©Copyright PromusicPublishing 2015, PPK15.1953.

4. TIEN WOORDEN VAN HET VERBOND

SATB
Piano

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Johan Bredewout

Sheet music for "4. TIEN WOORDEN VAN HET VERBOND" featuring SATB voices and piano accompaniment. The score includes lyrics such as "Hoor Is - ra - el, de Heer is EEN.", "Die uit E - gyp - te u be - vrijdt, naar 't land van de be - lof - te". The tempo is marked *Maestoso moderato* and includes dynamics like *f* and *mf*. Copyright information: ©Copyright PromusicPublishing 2015, PPK15.1954B.

Sheet music for "4. TIEN WOORDEN VAN HET VERBOND" (continued) featuring SATB voices and piano accompaniment. The score includes lyrics such as "leidt. Tien woor - den heeft Hij u ge - ge - ven, daar - mee mag u in vrij - heid", "de Heer is EEN.", "le - ven. Hoor Is - ra - el, de HEER is EEN.", "die Heer uw God, de Heer, de Heer is EEN.", "1. Dien geen God be - hal - ve Mij Ik dulc' geen and' ren aan mijn zij, U zult daar naast geen beel - den", "2. denk vol vreug - de Mijn ge - bod, en spreek met eer - bied van uw God. De Sab - bat is aan u ge -", "als harp meedoet dan koorpartij meespelen". The score includes dynamics like *f*, *mf*, and *p*. Copyright information: ©Copyright PromusicPublishing 2015, PPK15.1954B.

27

ma-ken, van he-mel-seof aard-se za-ken. Buig nooit meer voor een beeld van hout, en word geen ge-ven, om één dag vrij van werk te le-ven: Eens

32

sla-ven van het goud. 2. Kopen te jul-lie vrij. Hoor

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

38

Is - ra - de Heer Uw God, de HEER is EEN. Aan-

PPK15.1954B

18

42

vaard van ou - ders het ge - zag, on toon res - peet van dag tot dag. Mijn 't land dat ik u al - len schenk, wordt van geen mens een haar ge - kreukt. De

46

rijk vol-groei door de ge - roep van mijn heil ver - wach - ten. Zij naas - te trouw en sa - men - le - ven. In

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

50

die naarmijn ge - bo - den le - ven, zal ik 't be - loof - de land een ge - ven. In

PPK15.1954B

19

54

woor den en in uw ge - dach - ten, zult gij uw naas - te ho - ger ach - ten. Hoor

58

Is - ra - el, de Heer is EEN. *ff*

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

(ATB:) Gun

62

S: Aa

ook een an - der zijn ge - luk, en maak niets door ja - loers - heid stuk. Ik heb het al - le - maal ge -

f
(piano)

PPK15.1954B

20

67

En sa - men met de an - der ge - ven, daar - van mag jij in voor - spoed le - ven. En sa - men met de an - der

71

D.S. al FINE

zin - gen: "De Heer deed ons zo gro - te din - gen!" Hoor

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

zin - gen: "De Heer deed ons zo gro - te din - gen!" D.S. al FINE

21

PPK15.1954B

Lezing na 4:

De ellende is allemaal begonnen met een koning die Jozef niet gekend heeft. Hij zegt: "Ziet het volk der Israëlieten wordt nog talrijker dan wij. We moeten wijs tegen hen optreden, zodat zij niet tegen ons gaan strijden en uit het land wegtrekken". Daarom laat hij de Israëlieten slavenarbeid verrichten, maar hoe harder hij het volk onderdrukt, des te meer breiden zij zich uit. Daarom roept hij de vroedvrouwen, Sifra en Pua bij zich en beveelt hen alle jongetjes die geboren worden te doden. Maar de vroedvrouwen vrezen de Heer en laten de jongetjes in leven. Dan verordent de Farao dat alle jongetjes in de Nijl moeten worden gegooid.

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

Allegro moderato
1.(T/B:) De
mf
mp

3 [A]
Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl
wijsheid van de Fa-ra-o, nccnt de toc-konst aan Gods volk, en

6 [B]
De vre-ze des He-ren is het be-gin der wijs-heid, de staat het naar het le-ven. De vre-ze, de wijs-heid, de De vre-ze des He-ren, de vre-ze des He-ren, de

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1955B

9
vre-ze des He-ren is het be-gin der wijs-heid. Zijn lof houdt eeu-wig
vre-ze, der wijs-heid, Zijn lof houdt eeu-wig
vre-ze des He-ren is het be-gin der wijs-heid. Zijn lof houdt eeu-wig

18 [E]
ze-ge-nig ver-ken. De vre-ze des He-ren is het be-gin der wijs-heid, de
De vre-ze, der wijs-heid, de De vre-ze des He-ren, de vre-ze des He-ren, de

12 [C]
Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl
stand.
stand.
stand.
2.(S/A:) De

21 [E]
Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl
vre-ze des He-ren is h lof houdt eeu-wig
vre-ze, in lof houdt eeu-wig
vre-ze des He-ren is het be-gin de wijs-heid, Zijn lof houdt eeu-wig

15 [D]
wijsheid van twee vrou-wen dan, is in de vrees des He-ren, en doet de vloek van Fa-ra-o, in

24 [F]
stand.
stand.
stand.
(SATB:) De
f

27 **G**

wijs-heid van de fa-ra-o, is dwaas-heid in Gods o-gen, en Hij be-toont Zijn trouw ver-bond, aan

30 **H**

al-len die ge-lo-ven be-gin-der-wijs-heid, de
 wijs-heid, de
 vre-ze des He-ren, de

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

33

vre-ze des He-ren is het be-gin-der-wijs-heid, Zijn lof houdt eeu-wig
 vre-ze der-wijs-heid, Zijn lof houdt eeu-wig

vre-ze des He-ren is het be-gin-der-wijs-heid Zijn lof houdt eeu-wig

PPK15.1955B

36 **H**

stand. De vre-ze des He-ren is het be-gin-der-wijs-heid, de
 stand. De vre-ze, der-wijs-heid, de
 stand. De vre-ze des He-ren, de vre-ze des He-ren, de

39

vre-ze des He-ren, de vre-ze des He-ren, de
 vre-ze des He-ren is het be-gin-der-wijs-heid, Zijn

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

41

lof houdt eeu-wig stand.
 lof houdt eeu-wig stand.
 lof houdt eeu-wig stand.

PPK15.1955B

SATB
 Piano

6. HET BIEZEN MANDJE

Tekst: Hans de Ruijter
 Muziek: Johan Bredewout

♩ = 60

♩ = 60
p cantabile

5 **A**

tranquillo e cantabile
 1. SA: Liens
 (1e keer SA, 2e keer TB)

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

p cantabile

9 **A**

dreef de ark, met No-ach, vrouw en zo-nen, op
 drijft een ark, door moe-ders hand ge-we-ven, en

p cantabile

Lezing na 5:

Een man uit het huis van Levi trouwt met een Levitische vrouw; deze wordt zwanger en baart een zoon. Zij ziet dat het goed is en verbergt hem drie maanden. Als dat niet langer kan, neemt ze voor hem een biezen mandje, legt het kind erin en zet het tussen het riet aan de oever van de Nijl. Zijn zusje Mirjam gaat op de uitkijk staan om te zien wat er gaat gebeuren.

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

13

't wa - ter van de vlood, om dan op-nieuw de aar - de te be - wo - nen.
 't wa - ter van de dood draagt vei - lig dat wat goed is naar het le - ven.

18

1. 2. **B**

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

2.TB: Nu die straks zijn volk zal
 leuc notes evt zonder piano

23

lei - den, in 't huis van Fa - ra - o, leert daar een weg om hen eens te be - vrij - den.

PPK15.1956B

30 **C**

SATB: Straks

34 **D**

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

scheidt een mu... van 't le - ven. Aan

38

d'oe - vers van de zee, maakt God ruim baan, leidt hen op goe - de

PPK15.1956B

42 **E** *molto tranquillo e legato*

we - gen. lens dreef de ark, eens

pp

E
p (als harp meedoet tacet)

46

dreef de ark de ark, lens

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

50

ark. mmm - - - -

molto rit.....

ppp

PPK15.1956B

Piano

7. INSTRUMENTAAL INTERMEZZO I

Musiek: Johan Fredewout

solo *mp* poco rit...

5 a tempo poco rit

Kopiëren verboden
 www.promusicpublishing.nl

11 **A** a tempo dolce

als harp meedoet cue notes tacet

13

17 rit.....

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1957B

21 **B** play
mp

26

cello

30

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

33 **C** (fluit.....)

39

43 **D** strijkers, piano tacet

PPK15.1957B

49

55

61 rit.....

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

66

71 solo hobo fluit

PPK15.1957B

75 omroepingen indien fluit meesoloci
f

79

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

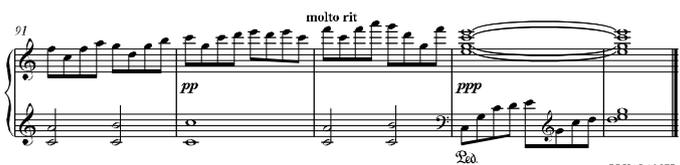
83

87 **G**
p

91 *molto rit*
pp *ppp*
cello

PPK15.1957B

Lezing na 7:

Als Mozes volwassen is geworden trekt hij zich het lot van zijn broeders in de verdrukking aan.

zichttextoplaar

8. MOZES

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

♩ = 140 Agitato

Two staves of piano music in 4/4 time, marked *♩ = 140 Agitato*. The right hand plays a rhythmic pattern of eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment.

4 **[A]** Unisono SATB

f Mo - zes ver - goet zijn om - mer en ver - driet. De

www.promusicpublishing.nl

Vocal entry for SATB voices, marked *f* and **[A]**. The lyrics are "Mo - zes ver - goet zijn om - mer en ver - driet. De". A black box with "Kopiëren verboden" and the website "www.promusicpublishing.nl" is overlaid on the score.

8 last is niet te dra - gen, ze wor - den veel ge - sla - gen. Een

Piano accompaniment for the vocal line, starting at measure 8. The music continues with a consistent rhythmic pattern.

12 **[B]**

f drij - ver sterft er door zijn hand, zijn li - chaam ver - bor - gen

Piano accompaniment for the vocal line, starting at measure 12. The music continues with a consistent rhythmic pattern.

15 in het zand. - ruch - ten, en

www.promusicpublishing.nl

Vocal entry for SATB voices, starting at measure 15. The lyrics are "in het zand. - ruch - ten, en". A black box with "Kopiëren verboden" and the website "www.promusicpublishing.nl" is overlaid on the score.

18 *poco rit.....* **ATTACCA!**
dus moet Mo - zes vluch - - ten. *poco rit.....* **ATTACCA!**

Piano accompaniment for the vocal line, starting at measure 18. The music includes a *poco rit.* marking and a **ATTACCA!** instruction.

9. VLUCHT

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

Allegro

Two staves of piano music in 4/4 time, marked *Allegro*. The right hand plays a rhythmic pattern of eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment.

5 **[A]**

Vlucht, Mo - zes, vlucht, had je wel recht om die

www.promusicpublishing.nl

Vocal entry for SATB voices, marked *f* and **[A]**. The lyrics are "Vlucht, Mo - zes, vlucht, had je wel recht om die". A black box with "Kopiëren verboden" and the website "www.promusicpublishing.nl" is overlaid on the score.

8 man dood te slaan? Vlucht, Mo - zes, vlucht, daar in de woest - stijn,

Piano accompaniment for the vocal line, starting at measure 8. The music continues with a consistent rhythmic pattern.

11 *rit.....*
kun je al - leen en in vei - lig - heid zijn.

Piano accompaniment for the vocal line, starting at measure 11. The music includes a *rit.* marking.

13 **[B]** *andante espressivo*

p (SA) Waar kan ik U ont - lo Al vloog ik naar het

www.promusicpublishing.nl

(B) waar kan ik U ont - vluch - ten?

Vocal entry for SATB voices, marked *p* and **[B]**. The lyrics are "(SA) Waar kan ik U ont - lo Al vloog ik naar het" and "(B) waar kan ik U ont - vluch - ten?". A black box with "Kopiëren verboden" and the website "www.promusicpublishing.nl" is overlaid on the score.

18 ui - ter - ste oos - ten, Gij zijt daar!

of streek ik neer in het ver - ste wes - ten;

Piano accompaniment for the vocal line, starting at measure 18. The music continues with a consistent rhythmic pattern.

25 **C** *allegro*

C *allegro*

27 **D**

Vlucht, Mo-zes, vlucht, ik red het volk wel

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

D

30

in mijn ei-gen kracht? Vlucht, Mo-zes, vlucht, weg van het ge-vaar

PPK15.1959B

33 *RIT.....*

weg van je schuld, maar de Heer is ook daar.

RIT.....

35 **E** *andante*

Waar kan ik U ont-lo Al vloog ik naar het

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

E *andante*

waar kan ik U ont - vlucht - ten?

40

ui - terste oos-ten, Gij zijt daar!

of streek ik neer in het ver - ste wes-ten; (harp heeft beweging)

PPK15.1959B

45 **F** *allegro agitato*

Vlucht Mo - zes, vlucht, vlucht Mo - zes, vlucht,

F *allegro agitato*

47

vlucht Mo - zes, vlucht Mo - zes, vlucht, Mo - zes

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

49

vlucht, vlucht Mo-zes vlucht!

fff

sfz *fff*

PPK15.1959B

Lezing na 9:

In Midjan aan gekomen vindt hij onderdak bij de priester Jetro en trouwt met diens dochter Sippora. Hij brengt de tijd door met het weiden van de schapen van zijn schoonvader in de woestijn, veertig lange jaren.

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

10. VEERTIG JAREN

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Brédewout

Andante

semplice - als orkest merkt hier tacet

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

van be - zin - ring,

een - zaam in de zand-woes - tij. Om on - ze - ker, vol van twij - fel, he - le-

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1960B

maal al - leen te zijn.

mp TB: Veer - tig ja - ren, dui - zend vra - gen,

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

veer - tig ja - ren zon - der lank, ... te we - ten: 'Niet mijn

rit... **B**
mp Veer - tig ja - ren om te wor - den,
kracht, maar door Uw hand'. *rit...* **B** als harp *needoet niet onspelen, anders wel*

PPK15.1960B

toon - beeld van zacht - moe - dig - heid Veer - tig ja - ren om te le - ren, dat al - leen 'k Ben'...

C ... o - pen o - gen,
... be - vrijdt. **C** (harp doet hier niet mee) (TB:) met o - pen

veer - tig ja - ren zien - de blind. God komt in de braam - struik spre - ken in een
o - gen zien - de blind. aa in een

PPK15.1960B

hel - der bran - dend licht. (SATB:) Veer - tig da - gen zal eens Je - zus,
hel - der bran - dend licht, bran - dend licht, ...

C ... o - pen o - gen,
... be - vrijdt. **C** (harp doet hier niet mee) (TB:) met o - pen

o - ver - win - naar zijn. **D** Veer - tig ja - ren om te wor - den,
... **D**

PPK15.1960B

52

toon-beeld van zacht moe-dig-heid. Veer-tig ja-ren om te le-ren, dat al-leen 'Ik Ben'—

57

E *neurien of op een vocaal.*

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

E

— be-vrijdt. ten-gevele o-ordest needoet hier laet

61

PPK15.1960B

Lezing na 10:

Mozes dan, gehoorzaam aan de opdracht hem door de Heer gegeven, gaat met zijn broer Aäron naar de Farao: "Laat mijn volk gaan om de Heer te dienen in de woestijn".

zichttextoplaaar

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

SATB
Piano

11. BIJ FARAO

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

mf *Agitato*

4

A vrouwen

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

vrouwen

Mo - zes gaat voor de nu het volk toch gaan! Als

8

allen mannen

Fa - ra-o niet wil ho - ren, komt God zijn macht ver - sto - ren, met

12

B vrouwen allen

pla - gen; kik - kers en de pest, de sprink-haan tot geen groen meer rest. De

(evt. deze orkestpartij spelen)

16

resoluto poco rit.....

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

en - gel slaat de tocht hind' - ren.

zichttextoplaaar

12. PESACH, SLOEG OVER

Andante cantabile vrouwen

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Johan Bredewout
Melodie: Samuel Cohen

Wij e - ten het staan - de, met de stok... in de hand, ge -

Andante cantabile orgel

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

schooid on - ze voe - ten, ver - la - ver, het lam, reeds ge - slacht, lost

Andante cantabile allen

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

ons van de plaag, die E - gyp - te nu wacht. Zo trek - ken we ver - der en E - gyp - te zo bang, het

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1962B

Andante cantabile

hoort de ba - zu - nen, ons bij de ge - zang. Be - la - den met schat - ten met rund - ren en klein - vee... ver -

Andante cantabile

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

trou - wend op God, Hij weg ligt nu o - pen naar de

Andante cantabile hoog door sopranen en eventueel tenoren

vrij - heid die licht, Zijn wolk zal ons lei - den, Zijn vuur... in de nacht!

PPK15.1962B

Lezing na 12:

De Israëlieten legeren zich aan de oever van de Schelfzee. De Egyptenaren achtervolgen hen met al hun paarden en wagens en halen hen in terwijl ze gelegerd zijn bij de zee. De Israëlieten zijn doodsbang; Zijn er dan geen graven in Egypte dat gij ons hebt meegenomen naar de woestijn? Kunnen wij niet beter de Egyptenaren dienen dan in de woestijn sterven?

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

13. KIEZEN

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Johan Bredewout
Melodie naar H. Grieg

Andante moderato

Andante moderato
mp

Andante moderato *cantabile*

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

(SA:) Wie wil je zijn, voor om als slaaf te le - ven?
(TB:) wat wil je le - ven,

Andante moderato *cantabile*

Heb je ver - trou - wen in 'Ik Ga Met Je Mee', trek dan met Mo - zes,
trek dan met Mo - zes,

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1963B

14

trek dan met Mo - zes dwars door de zee. 1. Nu

18 **B** alleen sopranen

moe-ten we kie-zen, nog waar de vrij-heid ons wacht,

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

22

voor ons de zee die ons scheidt van de hoop. De angst grijpt ons aan, waar is ons ge-loof?

PPK15.1963B

27 **C**

wat wil je ge - ven,

Wie wil je zijn, kies je er-voor om als slaaf te le - ven?

32

Heb je ver-trou-wen in 'Ik trek dan met Mo - zes,

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

37

trek dan met Mo - zes dwars door de zee. 2. Nu

hobo

PPK15.1963B

41 **D** alleen tenoren

moe-ten we kie-zen, nog de - ze nacht, ach-ter ons Fa- ro, zijn wa-pens, zijn kracht.

45

de dood.

Wie zal ons red-dén zijnmacht

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

50 **E**

PPK15.1963B

52 (SATB) Wie wil je zijn, wat wil je ge - ven, kies je er-voor om als slaaf te le - ven?

56

Heb je ver-trou-wen in 'Ik trek dan met Mo - zes, trek dan met Mo - zes,

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

61

trek dan met Mo - zes dwars door de zee. 3. Nu

PPK15.1963B

65 **F**

moe-ten we kie-zen, nog de - ze nacht, ginds de woestijn waar de vrij-heid ons wacht.

69

Ilij zal ons lei - den, nee **Kopiëren verboden** s mee naar 't be-loof - de land... **www.promusicpublishing.nl**

73 **G**

Wie wil je zijn, wat wil je ge - ven,

G **E/E**

plus orgel accoorden

PPK15.1963B

62

77

kies je er - voor om als slaaf te le - ven? Heb je ver - trou - wen in

Dm7 **F/C** **Bb**

80

"Ik Ga Met Je **Kopiëren verboden** dan met Mo - zes, **www.promusicpublishing.nl**

F/A **C7/G** **Bb** **F/A**

83

trek dan met Mo - zes, trek dan met Mo - zes dwars door de zee.

Bb7/G **F/A** **Bb** **F/A** **Gm7** **F**

PPK15.1963B

63

SATB
Piano

14. RODE ZEE

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

Andante maestoso

Andante maestoso

3 **Kopiëren verboden** **www.promusicpublishing.nl** Ro - de Zee, het

A

trem

6

volk wil niet meer met hem mee. *p* Zc

© Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1964B

64

8

heb - ben veel te kla - gen, en dur - ven het niet te wa - gen, de

12 **B** **Kopiëren verboden** **www.promusicpublishing.nl** hand o - ver de zee. Gods

B

16 **rit**

trouw zal ook nu blij - ken, de woest - te gol - ven wij - ken. **rit**

PPK15.1964B

65

15. DOOR EEN ZEE

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

♩=84 *samenzang*

Door een zee van zand en

8 ste - nen, trek - ken A - brams kind' - ren voort, naar het land van

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

13 de be - loof - te, waar een blij - de toe - komst gloort.

21 *kopec*

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1965B

27 **A**

S: Baant een weg door woestebaren, in de
samenzang

TBA: Baant een weg door woestebaren, in de
A plus orgel tutti

34 nacht voert hen hen veil - lig

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

39 als een man - tel in de wolk naar d'over - kant.

PPK15.1965B

16. LIED VAN MIRJAM

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

Poco allegro e con fuoco

(viool solerend)

5

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

9 **A**

SATB: Zing de Heer, want Hij is hoog verheven, het paard en zijn ruiters stortte Hij in zee.

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1966B

13 rit...

Zing de Heer, want Hij is hoog verheven, het paard en zijn ruiters stortte Hij in zee.

17 **B** a tempo

Zing voor de Heer, Heer, Hij heeft ons gered.

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

21

Zing, zing, Hij geeft ons nieuw leven, zing de Heer.

zing, zing, zing de Heer

PPK15.1966B

25

Zing, zing, Hij geeft ons nieuw le - ven, zing de Heer.

zing, zing, zing de Heer

29

hobo fluit

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

33

37

SA: Zing de Heer, want Hij is hoog ver-he - ven, het paard en zijn rui - ters stort - te Hij in zee.

TB: Zing, zing, zing de Heer Zing, zing, zing de Heer.

piano

PPK15.1966B

70

41

molto rit.....

Zing, zing, zing de Heer Zing, zing, zing de Heer.

Zing de Heer, want Hij is hoog ver-he - ven, het paard en zijn rui - ters stort - te Hij in zee.

45

(Eventueel coupeure m4)

D molto ritato, con fantasia

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

50

Agitato e molto di meno

Molto rit

54

PPK15.1966B

71

57

59

60

63

Kopiëren verboden

65

www.promusicpublishing.nl

68

69

Zing voor de Heer, Hij is hoog ver-he - ven. Zing voor de Heer. Hij heeft ons ge-red.

mf

PPK15.1966B

72

73

Zing, zing, Hij geeft ons nieuw le - ven, zing de Heer. Zing, zing, zing, zing, zing de Heer zing, zing.

78

Hij geeft ons nieuw le - ven, zing, Hij geeft ons nieuw le - ven, zing, zing, zing.

www.promusicpublishing.nl

83

zing de Heer. Zing, zing, Hij geeft ons nieuw le - ven, zing de Heer.

zing de Heer zing, zing, zing de Heer

PPK15.1966B

73

17. INSTRUMENTAAL INTERMEZZO II

Muziek: Johan Brédewout

Allegro *deze uitsluitend spelen in de eerste en tweede instrumenten versies*

pp

p

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

legato

poco rit

poco rit

© Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1967B

33 **B** pianissimo

p

37 **C**

f

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

p

PPK15.1967B

17 **A**

mf

p

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

f

PPK15.1967B

49 **D** piano solo!

ff

fff

fff

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

60 **E**

64 poco stretto

PPK15.1967B

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

Moderato, dreigend (tot B)

Moderato, dreigend (tot B)

komt hij ver-sto - ren om
vrou - wen en klei - nen, en

lief - de en vre - de in de kiem te smo - ren. Hij komt met zijn drei - gen,
laat het ge-we - ten bij men - son ver-dwij - nen. Maar God zal hun mis - daad

wil met ons vech - ten, zaait ang - sten en twij - fel en maakt ons weer knech - ten.
nim - mer ver - ge - ten, Hij koes - tert de zwak - ken en die geeft Hij le - ven.

hand. Leg je bij het kwaad (het kwaad niet neer, het kwand niet
neer, dit is, het kwaad niet

Strijd Jo - zu zelf staat aan jouw

neer. Dit is, strijd - kreet: Mijn ba -

kant, ziet op naar Mo - zes met Zijn staf in de

nier is de Heer. mijn ba - nier is de Heer! de Heer!
de Heer.

19. OP DE BERG BIJ GOD

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

♩ = 140 Agitato

pianissimo

♩ = 140 Agitato

f

A allen legato

f Mo - zes gaat op de od - de - lijk ge - bod. Tien

www.promusicpublishing.nl

8 re - gels om te le - ven, zijn hem door God ge - ge - ven. Maar

©Copyright PromusicPublishing 2015

PPK15.1969B

27 *allegretto*

volk loopt weer te kla - gen, ze heb - ben le - ge ma - gen. Hij

E **E** re - a - geert zijn rots daar met zijn staf. Het

www.promusicpublishing.nl

35 *rit.*..... *adagio*

wa - ter gaat wel stro - men, maar eind aan al zijn dro - men.

adagio

rit......

(no chord)

PPK15.1969B

12 **B**

't volk maakt dan een kalf van goud. Als hij het fees - tend volk aan - schouwt; de

16 *poco rit.*

ta - fels gaan aan stuk - ken, za - l - les dan mis -

www.promusicpublishing.nl

19 *a tempo* **C**

luk - ken?

a tempo *RESOLUTO MOLTO*

mf

23 **D** *mannen* *women*

Mo - zes leidt hen door de woes - tij, dan moet er ook te drin - ken zijn. Het

PPK15.1969B

39 *adagio dolorosa*

adagio dolorosa

mf

43

www.promusicpublishing.nl

47 *iets sneller*

iets sneller plus orgel zeer zacht

51 *molto rit*

molto rit

PPK15.1969B

20. PELGRIMS

Tekst: Hans de Ruiter
Muziek: Johan Bredewout

♩ = 92

5 [A] **Kopiëren verboden**
www.promusicpublishing.nl

Heer, *mp* als Gij niet met ons wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken.

9 Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken. SA: Als

26 wolk bescher-mend als een man - tel, her - bo-ren naar de o - ver - kant.

30 [D] **Kopiëren verboden**
www.promusicpublishing.nl

Heer, als Gij niet met ons wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken.

34 Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken. TB: Op

14 [B] sla-ven zijn wij uit - ver - ko - ren, Gij maakt ons tot Uw ei - gen volk. Om

18 uit het dienst-tuis ons te **Kopiëren verboden**
www.promusicpublishing.nl

uur en volk. SATB: Door

22 [C] 't mid-den van de woes - te ba - ren, van nacht on dood, voert ons Uw hand, de

39 [E] Ho-reb geeft Gij dan tien voor-den, die ons in een woest-ijn van zand, gaan

(harp speelt lange noten)

43 [E] **Kopiëren verboden**
www.promusicpublishing.nl

le-ren om als vrij - e loof - de land. SATB: Uw

47 [F] tent is al-tijd in ons mid - den, U woont bij ons, U gaat voor - aan. De

51

ark ge-tuigt van Uw be - lof - ten, die al - tijd ons voor o - gen staan.

55

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken!

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

59

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek -

PPK15.1970B

63

ken. (ATB:) Gij voedt ons daar met he - mel's man - na, laaft ons met wa - ter uit de

H als harp neespeelt koorpartij meespelen

67

Gij wilt ons klein ge-loof be - scha - men, als ook de weg on - vind - baar

steen. Gij wilt ons niet laten vallen, als ook de weg on - vind - baar

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

71

scheen. Zo trek - ken wij als pel - grims ver - der, Uw gro - te toe - komst in het

scheen. hier pianopartij

PPK15.1970B

75

oog. Dan is, als Gij maar met ons mee - gaat, geen zee te diep, geen berg te hoog!

81

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken!

Heer als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken!

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

84

doe ons van hier niet op - trek - ken, niet op - trek - ken!

Heer als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet op - trek - ken!

molto rit.....

PPK15.1970B

Lezing na 20:

Mozes beklimt de berg Nebo en de Heer laat hem het gehele land zien. En de Heer zei: "Dit is het land, dat ik Abraham, Isaäk en Jacob onder ede beloofd heb met deze woorden: aan uw nageslacht zal Ik het geven. Ik heb het u met uw ogen laten zien, maar gij zult daarheen niet optrekken".

21. MOZES' EINDE

Andante dolorosa

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Julian Bredewout

Andante dolorosa
(melodic in Engelse hoorn)

4 *allegro*
Mo - zes die op de Ne - bo sterft, ziet daar het land dat hij het rijk. Het volk zal er eens

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

9 wo - nen, maar hij mag haar niet ko - men. Want op de rots bij Me - ri - ba, de

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

14 *rit. molto.....*
Heer zei: "Spreek" maar hij ging slaan, van boos - heid bui - ten zin - nen. Nu mag hij 't land niet bin - nen!
rit. molto.....

©Copyright PromusicPublishing 2015 PPK15.1971B

13 *p*
Choir (SA:) Het
Pno.
Org.

17 *B*
Choir
Pno.

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

21
Choir
Pno.
Org. *pp*

(TB:) Na

©Copyright PromusicPublishing 2015 PPK15.1972B

22. FINALE: VISIOEN VAN MOZES

Tekst: Hans de Ruijter
Muziek: Johan Bredewout

=84
Choir
Piano *molto cantabile*
harp *mp*

Organ
Pedals

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

5

9 *A* *piano*
Pno. *p*
Org. *pp*

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

25 *C* S: na—
Choir
Pno.

aan aaa aaa de woestijn, aa—
veer - tig jaar ver - wach - ten, ge - zwoeg in de woes - tij, aa—

29
Choir
Pno.

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

aa—l - vaart zijn.

33 *D*
Choir
Pno. *mf*
Org. *pp*

©Copyright PromusicPublishing 2015 PPK15.1972B

37

Choir

Pno.

Org.

f Ver -

41

Choir

Pno.

lost uit al hun a - ver - nij, gaan

(TB) sla - ver - nij

f

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

45

Choir

Pno.

zij nu als be - vrij - den, de Heer staat aan hun zij!

f

98 PPK15.1972B

61

Choir

Pno.

A - men, Hal - le - lu - ja, a - men,
A - men, Hal - le - lu - ja, A - men,
Hal - le - lu - ja,
Hal - le - lu - ja.

65

Choir

Pno.

Org.

Ped.

a - men, (ATB) Eens komt de gro - te Ko - ning, die

S: Eens komt de gro - te Ko - ning, die

f

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

100 PPK15.1972B

49

Choir

Pno.

leggiero
mf

(S,ATB) A - men, Hal - le - lu - ja, A - men,

F

53

Choir

Pno.

(S:) A - me, Hal - le - lu - ja, a - men,
A - men, Hal - le - lu - ja, a - men,
le - lu - ja,

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

57

Choir

Pno.

a - men.
a - men, a - men. (S,ATB) A - men, Hal - le - lu - ja, A - men,
a - men.

99 PPK15.1972B

71

Choir

Pno.

Org.

Ped.

al - le tra - nen droogt, tra - nen droogt. Hij - zelf is dan een
al - le tra - nen droogt. Hij - zelf is dan een

Kopiëren verboden
www.promusicpublishing.nl

77

Choir

Pno.

Org.

Ped.

wo - ning voor ie - der die ge - loofl.
wo - ning voor ie - der die ge - loofl.

82

Choir

rit.....

Pno.

87

Pno.

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

Org.

92

Pno.

Org.

97

Choir

Hij zelf is dan een

Pno.

Org.

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

101

Choir

wo - ning voor ie - der die geg - loof.

Pno.

Org.

106

Choir

Door een zee van zand en ste-nen,

Pno.

Org.

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

116

Choir

komt gloort!

Pno.

Org.

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

111

Choir

trek - ken A - dams kind' renvoort, naar het land van de be - lof - te, waar een bij - de toe -

Pno.

121

Choir

POMPOSO

Pno.

Org.

POMPOSO

124

Choir

Hal - le - lu - ja, A - men, A - - - men

Pno.

Org.

Ped.

Kopiëren verboden

www.promusicpublishing.nl

ANALYSE ORATORIUM EXODUS

Deel	Thematiek	
1. Inleiding instrumentaal	melodie "Hakva" thema 1	Mysterieus
2. Proloog	Introductie thema 2 fuga introdutie koraal instrumentaal thema 3 Thema 4	Majestueus Stuwend Koraalmatig Majestueus
3. Op de Horeb	Thema 4 koraal	Cantabile, met lopende begeleiding Koraalmatig
4. Tien woorden	Aanhef gereciteerde tekst	Majestueus op de "Engelse" manier
5. Wijsheid	Thema 6, ontleend aan Haktiva op zich staand wiegend thema	Vertelend beschouwend
6. Het biezen mandje	op zich staand thema	Vooruitdrukkend op het beschouwende vorige deel
7. Instrumentaal intermezzo	Introductie "recitatieven" over Mozes (Thema 5)	Verhalend, beschrijving van de ellende
8. Mozes	2 op zich staand thema 2 koraal	Wisselend beschrijvend en beschouwend
9. Vlucht	afgewisseld	beschouwend
10. Veertig jaren	Thema 5 (recitatief)	Verhalend, beschrijving van de ellende
11. Bij farao	melodie "Hakva" nieuwe cantabile (Grieg)	beschouwend
12. Pesach	Thema 5 (recitatief), met elkaar samen koraal	Enigszins beschouwend Koraalmatig
13. Kiezen	beschrijft de dodelijke taanboerijn maar ook het dramatiek van de verdrinkende Egyptenaren	Vrolijk EN dramatisch
14. Rode Zee	voorafgaand aan de vreugdedans uit 16, het thema van de vreugdedans	Vrolijk
15 door een zee	in het bronzen deel 5 wordt hier gebruikt als basis van een aantal variaties	Dreigend
16 Lied van Mirjam	in het A gedeelte de dreiging van Amelek in het B gedeelte de strijd met Mozes op de berg met de geheven staf	majestueus Verhalend
17 Instrumentaal Intermezzo	Thema 5 (recitatief)	Beschouwend
18 Mijn banier is de Heer	Een lied over de kerntekst van het Oratorium	Beschouwend visioen
19 Op de berg bij God	thema 4 maar nu zeer gedragen cantabile tussendeel met een vrolijke lofzang	Lichtvoetig
20. Pelgrims	plotseling weer thema 4 (koraalmatig)	Majestueus koraal met toekomstvisioen
21 Mozes einde	tussenspel thema 3	
22 Visioen van Mozes	Coda met het majestueuze thema 2	